

ідеологічного фінансово-правового впливу (тобто ідеологічної функції фінансового права); по-друге, тієї частини (сторони) сутності фінансового права, що проявляється саме в його ідеологічній функції, розкриваючи цим самим його призначення.

При вирішенні першого означеного завдання виходимо з законів формальної логіки й, відповідно, розмежовуємо як об'єкт окремої функції фінансового права й об'єкт його загального правового впливу, так і об'єкти різних функцій фінансового права (наприклад, регулятивної, охоронної тощо). Так, у першій парі співвідношень об'єкт ідеологічної функції фінансового права складають свідомість фізичних осіб, їх світогляд, культура, формуючи у них мотиваційну сферу, тоді як об'єктом загального фінансово-правового впливу ми виділяємо приватні та публічні потреби й інтереси суб'єктів фінансового права, пов'язані з формуванням, розподілом та використанням грошових публічних фондів. У другому ж випадку співставлення об'єкт зокрема, регулятивної та охоронної функцій фінансового права, найчастіше пов'язують з поведінкою, діяльністю та суспільними відносинами суб'єктів права в сфері публічних фінансів.

Щодо другого завдання відмітимо, що багатогранність сутності та призначення фінансового права вказують на складність встановлення ролі ідеологічної функції в розкритті даних понять, що вимагає окремого глибокого дослідження. Разом з тим, в контексті нашого дослідження розглядаючи ідеологію образом, орієнтиром розвитку сфери публічних фінансів, правотворення й правозастосування, маємо враховувати як соціальну цінність самого фінансового права і його функцій, так і ідеологічне значення фінансово-правової науки, навчальної дисципліни, практики. Вказане дозволяє висунути гіпотезу, що основу ідеологічної функції фінансового права складає своєрідний вид правової ідеології – фінансово-правова ідеологія, яка потребує детального вивчення.

УДК 342.9

Проскура Г. М., аспірантка,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

КАТЕГОРІЯ «ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА» В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Питання забезпечення національної безпеки є складним та багатостороннім явищем, що потребує детального вивчення. Розглянемо категорію «інформаційна безпека» в контексті забезпечення національної безпеки.

Стаття 17 Конституції України передбачає, що «забезпечення економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями

держави, справою всього Українського народу».

У ст. 1 Закону України «Про основи національної безпеки України» національна безпека визначається захищеність життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства і держави, за якої забезпечуються сталий розвиток суспільства, забезпечення свободи слова та інформаційної безпеки.

Отже, законодавець визначає інформаційну безпеку складовою національної.

Визначення терміну «інформаційна безпека» вказано в Угоді про вільний доступ і порядок обміну відкритою науково-технічною інформацією держав - учасниць СНД від 11.09.1998 р., де інформаційна безпека визначалася як стан захищеності інформаційного середовища суспільства, що забезпечує її формування, використання та розвиток в інтересах громадян, організацій, держави.

Марущак А. О. вказує, що сутності і ознак інформаційної безпеки єдиної точки зору серед науковців також немає [1, с. 78]. Архипова Є. О. визначає інформаційну безпеку як стан захищеності свідомості, почуттів та практик соціальних суб'єктів від інформаційних загроз, який визначається рівнем реальної чи то потенційної шкоди, заподіяної внаслідок деструктивного інформаційного впливу або порушення безпеки інформації [2]. Кормич Б. А. аналізує інформаційну безпеку з урахуванням глобалізаційних процесів, що відбуваються в світі [1, с. 78]. Петрик В. [3] та Синєокий О. В. [4, с. 110] також визначають інформаційну безпеку як стан. Логінов О. В. зазначає, що інформаційна безпека не може розглядатися лише як окремий стан. Вона має враховувати майбутнє, отже, є не станом, а процесом [1, с. 79]. Отже, характерною ознакою виділяємо певний критерій загроз, та захищеність від них.

Загалом, проблема інформаційної безпеки розглядається у основних аспектах: захист інформації; контроль за національним інформаційним простором, достатнє інформаційне забезпечення державних і недержавних органів, громадських, приватних організацій [5]. Право на інформацію може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя (ст. 6 Закону України «Про інформацію»).

Тобто, проголошуючи принцип доступу до інформації, законодавство передбачає, що для забезпечення інформаційної безпеки певна інформація може обмежуватися. Чітких вказівок, що саме і за яких умов може обмежуватися не визначено.

Відсутність чіткого визначення даної категорії породжує можливості зловживання таким правом з боку законодавця. До негативних наслідків

можна віднести: інформаційні війни, використання засобів масової інформації з позицій, протилежних інтересам громадян, політичних і громадських організацій, держави; маніпулювання громадською думкою тощо. Розроблено ряд рекомендацій щодо вирішення проблеми інформаційної безпеки [6].

На наш погляд важливим аспектом даної проблематики є відсутність чіткого визначення органу, уповноваженого на розгляд питань, пов'язаних з забезпеченням інформаційної безпеки [7, с. 95]. Адже, розгляд питань забезпечення інформаційної безпеки має вирішуватися неупереджено, а тому важливим є залучення незалежного органу. Отже, на наш погляд, саме тому важливим є впровадження інституту інформаційного Омбудсмана або інформаційного комісара в Україні.

Література

1. Марущак А. І. Інформаційне право: доступ до інформації: навч. посіб. / А. І. Марущак – К.: КНТ, 2007. – 532 с.
2. Архипова Є. О. Інформаційна безпека: соціально-філософський вимір: дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / Є. О. Архипова. – К., 2012 – 215 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://www.ela.kpi.ua>
3. Петрик В. Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи / В. Петрик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://www.justinian.com.ua>
4. Синєокий О. В. Високотехнологічне інформаційне право України: навч. посіб. / О. В. Синєокий; Запорізь. нац. ун-т, юрид. ф-т. – Х.: Право, 2010. – 360 с.
5. Економічна енциклопедія: У 3 т. / Редкол.: С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Вид. центр «Академія», 2000. – Т. 1. – 864 с.
6. Марєєв С. В. Інформаційна безпека як складова національної безпеки України / С. В. Марєєв, С. С. Перевезій, С. В. Степова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL:<http://www.rusnauka.com>
7. Звіт DGI (Директорату інформаційного суспільства та протидії злочинності Департаменту інформаційного суспільства, медіа та Інтернету) щодо аналізу розподілу повноважень інституцій у сфері інформаційної політики та медіа в Україні/ DGI (2016) SASG/2016/07, 26 вересня 2016 року / Повноваження Уповноваженого ВР з прав людини та законодавство у сфері доступу до публічної інформації.